

23.3.2010

AMMATILLISEN KOULUTUKSEN LAADUNHALLINNAN KANSALLISEN VERKOSTON TAPAAMINEN

Aika Tiistai 23.3.2010 klo 10.00 – 15.45
Paikka Vantaan ammattiopisto Varia, Tennistie 1
Läsnä Kts. tilaisuuden nimilista
Sauli Alaruikka, muistion laatija

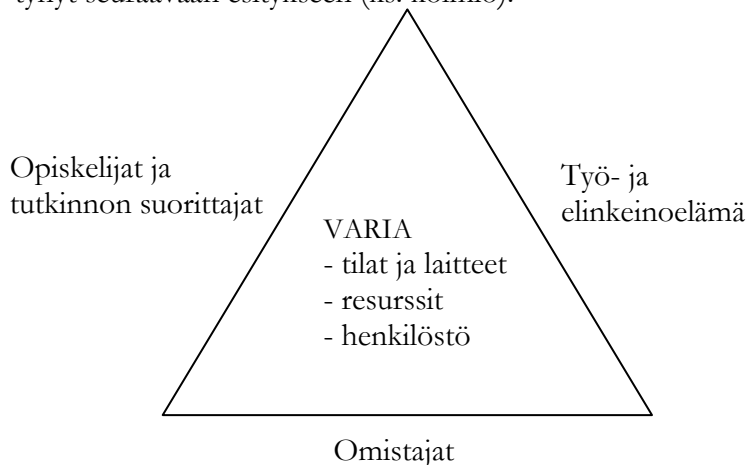
Tilaisuuden avaus ja päivän työskentely

Leena Koski Opetushallituksesta avasi tilaisuuden.
Osallistujat esittäytyivät lyhyesti.

Laadunhallinta ammattiopisto Variassa rehtorin näkökulmasta tarkasteltuna, vs. rehtori Pekka Tauriainen, Varia

Pekka Tauriainen toivotti osallistujat tervetulleiksi Variaan. Hän esitteli ammattiopiston Variaa: toimipaikat, tunnuslukuja, koulutustarjonta.

Mitä laadunhallinta on arkityössä? Mitä tulee ottaa huomioon? Pekka Tauriainen on päättänyt seuraavaan esitykseen (ks. kolmio):

Kun suunnitellaan strategiaa, tulee ottaa reunaehdot huomioon, kuten tilat ja laitteet, resurssit ja henkilöstö.

Alakohtaiset neuvottelukunnat keskeinen kanava työ- ja elinkeinoelämän kuulemisessa, ne antavat mm. lausunnon opetussuunnitelmista. Neuvottelukunnille pidetään vuosittain kahden päivän ”sessio”. Viimeksi ko. tilaisuus on pidetty laivalla, sitä ennen Haikossa. Osallistujia oli noin sata henkilöä. Neuvottelukunnissa on jäseninä tyypillisesti yrityksiä, joissa on paljon Varian työssäoppijoita. Neuvottelukunnat ottavat kantaa opetussuunnitelmien lisäksi erityisesti vuosisuunnitteluun. Tähän asti neuvottelukunnat olleet perusopetusta varten, nyt niiden tehtäväkenttää laajennetaan: ja mukaan tulee aikuiskoulutus.

Pääkaupunkiseudulla työllistytään paremmin. Varian opiskelijoiden työllistyminen viime tilastossa 84 %. Pääkaupunkiseudun opiskelijat tarvitsevat enemmän erilaisia tukitoimia

kuin maakunnissa. Variassa kokonaiserosprosentti oli viimeksi noin 13 %. Tukitoimet vaativat paljon resursseja; tulee pohdittavaksi, mihin asti lähdetään tukitoimissa mukaan?

Varian henkilöstön keski-ikä hieman vajaa 50 vuotta. Moni on ollut talossa kauan ja on kokenut monta muutosta, kuten työssäoppiminen ja ammattiosaamisen näytöt jne. Muutoksessa pysyminen ja niistä aina uudelleen innostuminen on haasteellista. Onnistumiseen vaikuttaa henkilöstö, mikä on töissä. Henkilöstön osaamiseen tullaan tulevina vuosina panostamaan. Mistä saadaan rahoitus? OSAAVA-hanke tuo jotain helpotusta. Kaikkien opettajien työelämäjaksojen tulisi toteutua säännöllisesti.

Toiveita, vetoja tulee joka suunnalta, mutta tulee muistaa perustehtävä: mitä varten olemme olemassa. Sen tulee näkyä resurssien käytössä.

Case: Toimintajärjestelmä ja sen jalkauttaminen ammattiopisto Variassa, kehittämispäällikkö Laila Bröcker

Laila Bröckerin esitelmä oli auditoriossa saatavilla paperimuodossa.

Pohdintaa, mikä on toimintajärjestelmä? Netistä löytyy erilaisia määritelmiä, ks. moniste. Miksi pitää olla toimintajärjestelmä? Sen tulee vastata moniin haasteisiin: mm. kerätä tietoa moniin tarkoituksiin. Toimintajärjestelmä perustuu siihen, että on ajantasaista tietoa toimintaympäristöstä. Miten hyödynnetään tietoa? On hienoja kaaviota, mutta ihmiset tahtovat puuttua. Opettajien tulisi olla mukana tekemässä.

Vantaan kaupungin uudet arvot ovat innovatiivisuus, kestävä kehitys ja yhteisöllisyys.

Tuloskortit Variassa: Varian tavoitteiden pohjana ovat kaupungin tavoitteet, Varian edellisen vuoden tuloskortti, toimintaympäristöanalyysi, EFQM-itsearviointi.

Varia on mukana Vantaan sivistystoimen strategiaprosessissa. Laadintaprosessissa on monta tasoa: kaupunkitaso, toimialataso ja tulosalutaso sekä Varian taso.

Varian vuoden 2010 strategisiin tavoitteisiin on Vantaa kaupungin tuloskortista tullut yksi tavoite, koulutustakuu. Toimialan/sivistystoimen tuloskortista on tullut eräitä tavoitteita. Lisäksi Varia itse asettaa tavoitteita.

Varia määrittää vastuuhenkilöt toteuttamaan asetettu tavoitteet.

Toimintajärjestelmän elementit: tärkeää se, miten Varian taso ja opetusala saadaan toimimaan yhdessä? Tuloskortti alkaa elämään vasta opetuslalla.

Kehityskeskustelut käydään tiimeittäin.

Kestävä kehitys toimintajärjestelmässä, opetusneuvos Susanna Tauriainen, OPH

Luento toteutettiin verkon välityksellä. Esitys oli osallistujien saatavilla paperimuodossa.

Kestävä kehitys - keke - ei ole teemana uusi, vaan on lähtenyt liikkeelle 90-luvulla. Askel askelelta kestävä kehitys on noussut kiihtyvällä tahdilla esille. Nyt kestävä kehitys on megatrendi.

Suomen kansallisissa asiakirjoissa kestävä kehitys on myös noussut askel askelelta esille. Asiakirjat eivät ole mitenkään ristiriidassa ammatillisen koulutuksen tavoitteiden kanssa.

Kestävän kehityksen toimintaohjelma kaikkiin oppilaitoksiin on mainittu ”Kestävää kehitystä edistävän kasvatuksen ja koulutuksen strategiassa ja toimenpanosuunnitelmassa”.

OPM:n kestävän kehityksen strategia: seurataan kestävän kehityksen siirtymistä ammat-tiosaamisen näyttöihin. Tuetaan luonto- ja ympäristöalan oppilaitosten kestävää kehitystä edistävää työtä. Kestävä kehitys on otettu Taitaja-kisoissa lajien teemaksi. Luotu kestävän kehityksen sertifiikaatti: tavoite on, että 15 % oppilaitoksista saa sertifiikaatin 2014 mennessä. Luonnonvara-alan oppilaitosten kohdalla tavoitteena on sertifiikaatti kaikissa alan oppilaitoksissa.

Kestävä kehitys ammatillisessa koulutuksessa: uudistuvissa tutkintojen perusteissa kestävä kehitys on läpäisevänä teemana. Laadunhallintasuositukset tukevat kestävän kehityksen edistämistä. Kestävä kehitys ja laadunhallinta eivät ole toisiaan poissulkevia, vaan tukevat toisiaan. Oppi-laitosten ympäristösertifiikaatti uudistettiin kestävän kehityksen sertifiikaatiksi. On päivitetty kirja kestävästä kehityksestä ammatillisessa koulutuksessa. On laadittu edu.fi – sivustolle kestävän kehityksen sivut: kattava materiaali opettajan työkaluksi. Ammatillisen kestävän kehityksen kriteerit on laadittu. Miten arkipäivän opetuksessa kestävä kehitys voidaan ottaa huomioon? Sitä varten luodaan alakohtaista materiaalia.

Ammatillisen koulutuksen laadunhallintasuositus kestävän kehityksen edistäjänä: Kaikki lähtee johtajuudesta. Suosituksessa kysytään mm., miten johto näyttää suunnan keke-asioissa, miten johto kannustaa keke-asioiden jatkuvaan parantamiseen, miten kestävän kehityksen hallintaa liittyvät prosessit määrittellään jne.

Ammatillisen tutkinnon perusteiden uudistaminen: yhteisessä osassa koulutuksen järjestäjiltä edellytetään monia asioita, mm. suunnitelma kestävän kehityksen edistävästä toimenpiteistä. Kestävä kehitys on yksi elinikäisen oppimisen avaintaidoista.

Kestävän kehityksen kriteerit: pohjautuvat jatkuvan kehityksen ympyrään suunnittelu – toteutus – seuranta, arviointi ja kehittäminen. Kullekin alalle löytyy koulutusala-kohtaiset tsekkaukset kehen huomioimisesta. Pilottina on luonnonvara- ja ympäristöala.

Kestävä kehitys lähtee laatuympyrän mukaisesti suunnittelusta. Uudistus verrattuna entiseen kriteeristöön on ekologinen ja taloudellinen kestävyys sekä sosiaalinen ja kulttuurin kestävyys –kokonaisudet. Oppilaitoksen tulee valita kaksi teemaa molemmista em. kokonaisuuksista ja lisäksi on omavalintainen teema. Kaikkien asioiden ei oppilaitoksessa tarvitse olla kerralla kunnossa, vaan nostetaan tiettyjä teemoja oppilaitoksen toimintakulttuuriin.

Kun on valittu teemat, niitä lähdetään toteuttamaan ja viemään opetukseen. Niitä myös seurataan, arvioidaan ja kehitetään.

Sertifiointia varten on olemassa auditoiden verkosto. Kun halutaan sertifioida, otetaan yhteyttä OKKA-säätiöön. Usein auditoidut esittävät korjaavia toimenpiteitä. Kun ne tehty, saa sertifiikaatin ja ”gloriaa”

Opetustoimen henkilöstökoulutuksena tarjotaan koulutusta kestävän kehityksen toteuttamiseen, myös SYKLI kouluttaa.

Toimintajärjestelmän jalkauttaminen ja henkilöstön sitouttaminen, työskentelyä pienryhmissä

Osallistujat jaettiin neljään ryhmään, joissa keskusteltiin toimintajärjestelmän jalkauttamiseen, henkilöstön sitouttamiseen ja vastaavista asioista. Työryhmien tuotoksia ei kirjata tähän muistioon.

Työryhmät

Keskusteltiin perustettavista työryhmistä. Sovittiin seuraavista ryhmistä:

Erityisopetuksen laadun kehittäminen – ryhmä on toiminut jo monta vuotta. Siihen voi liittyä erityisopetusta kehittämään, ei tarvitse olla erityisoppilaitos.. Ryhmän puheenjohtaja on Helmi Sirkiä www.ijkk.fi.

Kestävä kehitys ja laatu –ryhmä, yhteyshenkilö on Nina Lyly, nina.lyly@sykli.fi

Laatupalkintovoittajan hyvät käytännöt, yhteyshenkilö on Esa Oikarinen Kainuu ammat-
tiopisto, esa.oikarinen@kao.fi

Toiminnan ohjauksen järjestelmän kehittäminen, Jaana Ilomäki, jaana.ilomaki@phkk.fi
Ryhmän aihe on myös seuraavan verkostotapaamisen yhtenä aiheena.

Leena Koski mainosti Opetushallituksen laadunhallinnan sivuja, jotka löytyvät OPH:n si-
vuilta Säädökset ja ohjeet – sivujen alta. suora osoite:

http://www.oph.fi/koulutuksen_jarjestaminen/laadunhallinta

Hankkeet

Tilaisuudessa esitelty kalvo hankkeista vuonna 2010 tulee OPH:n sivuilta.

Annikki Häkkinen OPH:sta kertoi valtionapuprosessista, jossa yhtenä teemana on kansain-
välistäminen. Tähän tilaisuuteen erityisesti liittyvä hanke on ”*Laadunhallinnan kehittämiseen
liittyvä kansainvälinen kehitystyö*”. Avustusta voidaan antaa vertaisarviointiin. Suomalaiset
koulutuksen järjestäjät voivat ensin tehdä vertaisarviointia keskenään eurooppalaisen ver-
taisarviointimallin mukaan. Kukin järjestäjä toteuttaa yhden kansainvälisen vertaisarvioin-
nin. Haku päättyy 30.4.2010. Opetushallitus7 toivoo, että tähän tartutaan.

Leonardo-projektit laadunhallinnan kehittämisessä 2010: WBL-TOI Manual: Työpaikalla
tapahtuvan oppimisen laadunhallinta. Päättyy 31.10.2010. Tulossa loppuseminaari.

Leonardo-TOI –projekti Peer Review Impact päättyi 30.9.2011.

Komissiolle on laadittu ehdotuksia eurooppalaisen vertaisarvioinnin organisointimallista
(kolme skenaariota)

Leena Koskelle on tullut kaksi aloitetta:

- Itävallasta on tullut ehdotus pilotista Itävallan laadunhallinnan yhteispisteen kanssa.
Vertaisarviointi olisi loppuvuonna 2010. Ne, jotka ovat kiinnostuneita, tulee laittaa
sähköpostia Leena Koskelle.
- Eräs oppilaitos on tehnyt aloitteen tutustumismatkan järjestämisestä, aiheena amma-
tillisen koulutuksen laadunhallinta eri maissa. Käydyssä keskustelussa kerrottiin aloit-
teen tulleen Savon koulutuskuntayhtymästä.

Seuraavassa laatuverkoston kokouksessa voidaan keskustella lisää siitä, lähdetäänkö järjes-
tämään tutustumishanketta/-matkaa eri maiden laadunhallintaan tutustumiseksi.

CIMOn kautta on edelleen haettavissa study visit’.

Seuraava tapaaminen

Laatua laivalla seminaarin yhteydessä järjestetään laatuverkostolla mahdollisuus kokoon-
tua.

Sovittiin alustavasti, että seuraava tapaaminen on tiistaina 16.11.2010 Oulussa Ammat-
tiopisto Luovissa. Erityisteemana silloin on erityisopetus.

